

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA
VELEUČILIŠTE KRIMINALISTIKE I JAVNE
SIGURNOSTI

KLASA: 602-01/26-01/19
URBROJ: 511-01-121-26-10
Zagreb, 2. rujna 2026.

POLITIKA OTVORENE ZNANOSTI NA VELEUČILIŠTU

Na temelju članka 46. stavka 3. Statuta Veleučilišta kriminalistike i javne sigurnosti Vijeće Veleučilišta kriminalistike i javne sigurnost na 7. redovitoj sjednici u akademskoj godini 2025./2026., održanoj 2. rujna 2026. donosi

Politiku otvorene znanosti na Veleučilištu

1. Uvod

Otvorena znanost predstavlja suvremeno poimanje znanstvene i stručne djelatnosti u kojoj je istraživački postupak transparentan i otvoren za sudjelovanje, suradnju i doprinos šire znanstvene zajednice i zainteresiranih dionika, a njegovi rezultati, metode, podaci i publikacije slobodno se dijele te su dostupni za ponovnu uporabu, provjeru rezultata, daljnji razvoj i druge oblike vrednovanja. Otvorena znanost podrazumijeva dostupnost i transparentnost podataka, metodologija i softvera te bi trebala doprinosti kvalitetnijim istraživačkim rezultatima.

Veleučilište kriminalistike i javne sigurnosti (dalje u tekstu: Veleučilište) prepoznaje otvorenu znanost kao važan čimbenik razvoja znanstvene izvrsnosti, inovativnosti i društvene odgovornosti uz uvažavanje posebnosti Veleučilišta kao organizacijske jedinice ustrojene u Ministarstvu unutarnjih poslova (čl. 6. st. 4. Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti) pri čemu je potrebno uvažavati iznimke u odnosu na službene podatke iz područja kriminalistike i javne sigurnosti na koje se odnose propisi o zaštiti tajnosti podataka ili drugi propisi koji mogu ograničavati objavljivanje.

Ovom Politikom otvorene znanosti (dalje u tekstu: Politika) utvrđuju se načela, smjernice i mjere za provedbu otvorene znanosti u radu Veleučilišta s ciljem osiguravanja transparentnosti, integriteta i dostupnosti rezultata istraživačkog i stručnog rada te jačanja suradnje s akademskom zajednicom, tijelima sustava sigurnosti i širom stručnom javnošću. Veleučilište je organizacijska jedinica Ministarstva unutarnjih poslova i u provođenju svoje djelatnosti pridržava se zakonskih i podzakonskih propisa te drugih pravnih akata koji uređuju ograničenja javnog objavljivanja pojedinih vrsta podataka.

Otvorena znanost potiče diseminaciju i inovativnost, te uvažava proračunska sredstva uložena u provedbu znanstvenih djelatnosti. Ova Politika temelji se na načelima Politike otvorene znanosti Europske unije, Preporuke UNESCO-a o otvorenoj znanosti iz 2021., Hrvatske deklaracije o otvorenom pristupu iz 2012., Hrvatskog plana za otvorenu znanost iz 2025. te Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (čl. 2. st. 4. toč. 2.) prema kojem je otvorena znanost jedno od temeljnih načela znanstvene djelatnosti hrvatskih visokih učilišta.

Otvorena znanost utemeljena je na otvorenom znanju, otvorenoj istraživačkoj infrastrukturi, podacima prikupljenima istraživanjima (otvoreni istraživački podaci), otvorenim alatima, softveru i metodologiji (otvorena infrastruktura), uključivanju društvenih dionika (otvoreno vrednovanje), objavljivanju u dostupnim publikacijama (otvoreni pristup) i dostupnim obrazovnim materijalima (otvoreni obrazovni sadržaji).

Načela ove Politike primjenjuju se na nastavnike, znanstvenike, suradnike, studente i druge zaposlenike Veleučilišta uključene u znanstvenu, nastavnu, stručnu i pomoćnu djelatnost povezanu s provedbom otvorene znanosti.

Provedba otvorene znanosti na Veleučilištu temelji se na načelima znanstvene čestitosti, odgovornog istraživanja i objavljivanja te poštivanja etičkih standarda. Veleučilište podupire vrijednosti otvorene znanosti utvrđene Preporukom UNESCO-a o otvorenoj znanosti, uključujući kvalitetu i integritet istraživanja, pravičnost, uključivost, raznolikost te doprinos znanosti kao javnom dobru.

Ova Politika temelji se na općim ciljevima Politike otvorene znanosti Europske unije te utvrđuje posebne ciljeve Veleučilišta koji će se tijekom provedbe pratiti, vrednovati i prema potrebi unaprjeđivati.

2. Politika otvorene znanosti na Veleučilištu

1. Razvoj kompetencija i promicanje načela otvorene znanosti.

Veleučilište potiče razumijevanje i primjenu načela otvorene znanosti kroz edukacije i aktivnosti namijenjene nastavnicima, suradnicima i studentima, uključujući teme o otvorenom pristupu, autorskom pravu i srodnim pravima, licenciranju i korištenju dostupnih istraživačkih resursa. Veleučilište će osigurati dostupnu podršku i edukaciju nastavnika za primjenu načela otvorene znanosti te korištenje povezanih alata, metodologije i infrastrukture. Nastavnici će tijekom nastavnog procesa upoznati studente s načelima otvorene znanosti i poticati njihovu primjenu u znanstveno-istraživačkom i stručnom radu.

2. Zaštita službenih podataka

Na klasificirane ili neklasificirane službene podatke koji nisu označeni kao objavljivi na temelju Pravilnika o tajnosti službenih podataka Ministarstva unutarnjih poslova, ili na druge podatke čije javno objavljivanje može biti štetno za uspješnost provođenja službenih radnji ili na podatke čije zaštita je uređena propisima, ne odnosi se načelo o objavljivanju. Navedenim podacima mogu pristupiti službenici koji imaju ovlaštenja za takvu vrstu podataka, uz odobrenje dekana. Veleučilište u skladu sa čl. 88. Zakona o policiji provodi znanstvena istraživanja za potrebe organizacijskih jedinica Ministarstva.

U ostalim istraživanjima, osobni podaci trebaju biti anonimizirani ili se rezultati mogu prikazivati samo u agregatnim oblicima bez mogućnosti identifikacije sudionika istraživanja.

3. Otvoreni pristup

Veleučilište potiče nastavnike na objavljivanje u publikacijama sa otvorenim pristupom, uvažavajući pravila o autorskim i srodnim pravima i pravila o financiranju projekata. Objavljivanje je moguće na repozitoriju Veleučilišta ili na drugim digitalnim repozitorijima (primjerice Digitalni akademski arhiv i repozitorij – DABAR, Hrvatski oblak za otvorenu znanost HR-OOZ). Preporučljivo je da publikacije budu licencirane u otvorenim licencijama koje omogućuju slobodno preuzimanje, dijeljenje i korištenje, uz poštovanje autorskih prava autora. Preporučuje se korištenje Creative Commons (CC BY) koje omogućuju vidljivost i ponovnu upotrebu rezultata.

4. Unaprijeđenje infrastrukture za otvoreni pristup znanstvenim rezultatima.

Veleučilište održava i razvija institucijski digitalni repozitorij za pohranu i dostupnost znanstvenih publikacija, studentskih radova, istraživačkih podataka i drugih relevantnih sadržaja te potiče objavu u otvorenom pristupu. Veleučilište nastoji povećati potencijal istraživačkih podataka uz poštovanje načela „otvorenosti koliko je moguće i zatvorenosti koliko je potrebno“ s obzirom na vrstu službenih podataka koji su obuhvaćeni u istraživanjima koja se provode na Veleučilištu.

Veleučilište primjenjuje FAIR načela upravljanja istraživačkim podacima (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable), kojima se osigurava da su podatci pronalazljivi, dostupni, interoperabilni i prikladni za ponovnu uporabu, uz poštovanje svih zakonskih, etičkih i sigurnosnih ograničenja. Autori istraživanja mogu prilagođavati uvjete za dostupnost podataka prikupljenih istraživanjima u skladu sa FAIR načelima. Podaci bi trebali biti pohranjeni na dostupnoj digitalnoj lokaciji (institucijski repozitorij) uz obavijest o uvjetima korištenja. Dostupnost podataka obuhvaća jednostavan pristup u skladu s uvjetima istraživanja. Interoperabilnost podrazumijeva držanje podataka u jednostavno dostupnim formatima, uz moguće upute o načinu korištenja posebnih formata. Ponovna uporaba podrazumijeva ponovljivost ili daljnje korištenje podataka za druga istraživanja, uz upute i uvjete o načinu citiranja autora.

Uz istraživačke podatke trebaju biti upisani metapodaci koji sadrže informacije o izvoru, metodologiji i eventualnim ograničenjima korištenja.

5. Otvorena infrastruktura

Veleučilište potiče otvoreno korištenje istraživačke infrastrukture kao što su laboratoriji, oprema, softver i druga sredstva za znanstvena i stručna istraživanja. Infrastruktura treba biti dostupna nastavnicima i znanstvenicima pod uvjetima koji podržavaju otvorenu znanost, u skladu s ograničenjima iz toč. 2. ove Politike. Mogućnost pristupa će se procijeniti nakon uvida u znanstvenu vrijednost prijedloga, etička pravila, mogućnosti suradnje, osiguranju troškova i dokaza o potrebnim znanjima i vještinama za uporabu infrastrukture.

6. Praćenje i vrednovanje provedbe Politike.

Provedba Politike prati se kroz redovito godišnje izvještavanje o ostvarenim aktivnostima, dostupnim publikacijama i podacima u otvorenom pristupu te sudjelovanju u inicijativama otvorene znanosti. Na temelju rezultata praćenja Politika će se po potrebi revidirati i unaprijediti.

7. Poticanje suradnje i uključivanja društvenih dionika.

Veleučilište promiče uključivanje zainteresiranih dionika u istraživačke i obrazovne aktivnosti te sudjeluje u nacionalnim i međunarodnim inicijativama, mrežama i infrastrukturnim projektima povezanim s otvorenom znanošću.

8. Promicanje transparentnosti i ponovljivosti istraživanja.

Katedre na Veleučilištu potiču primjenu otvorenih metodologija, odgovarajuće dokumentiranje istraživačkih postupaka te, kada je to moguće i primjereno, dostupnost istraživačkih protokola, podataka, programskog kôda i drugih istraživačkih rezultata radi povećanja transparentnosti, provjerljivosti i ponovljivosti istraživanja.

9. Usklađivanje s razvojem nacionalnih i europskih politika otvorene znanosti.

Veleučilište kontinuirano prati razvoj zakonodavnog i strateškog okvira otvorene znanosti u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji te pravodobno usklađuje vlastite aktivnosti s novim smjernicama, standardima i primjerima dobre prakse.

3. Mjere za ostvarivanje ciljeva Politike na Veleučilištu

Radi uspostave otvorene, uključive i odgovorne akademske zajednice, Veleučilište kriminalistike i javne sigurnosti utvrđuje sljedeće mjere za sve dionike uključene u znanstvenu i nastavnu djelatnost:

1. Osiguravanje otvorenog pristupa rezultatima znanstvenog i stručnog rada

2. Znanstveni i stručni radovi, završni i diplomski radovi studenata, istraživački podaci, obrazovni materijali i drugi relevantni rezultati pohranjuju se u institucijski repozitorij Veleučilišta ili odgovarajuće nacionalne repozitorije (Dabar, Hrčak), najkasnije u trenutku objave ili nakon završetka istraživanja.

3. Poticanje otvorenog pristupa u obrazovanju i studentskom radu

Studenti prijediplomskih i diplomskih studija kontinuirano se upoznaju s načelima otvorene znanosti te važnosti davanja suglasnosti za objavu završnih i diplomskih radova u otvorenom pristupu.

4. Unaprjeđenje evidencije i vidljivosti znanstvene djelatnosti

Zaposlenici i suradnici Veleučilišta odgovorni su za redovito ažuriranje bibliografskih podataka u sustavu CroRIS, uključujući poveznice na izvorne dokumente kada su dostupne. U svim publikacijama, istraživačkim rezultatima i podacima potrebno je navesti pripadnost Veleučilištu.

5. Primjena otvorenih licenci i zaštita prava autora

Za publikacije i rezultate istraživanja financirane javnim sredstvima primjenjuju se odgovarajuće Creative Commons licence, pri čemu se prednost daje manje restriktivnim licencijama koje omogućuju široku dostupnost i ponovnu uporabu sadržaja, uz zadržavanje autorskih prava autora.

6. Odgovorno upravljanje istraživačkim podacima

Za istraživačke projekte financirane javnim sredstvima izrađuje se Plan upravljanja istraživačkim podacima prije početka istraživanja, a podaci se pohranjuju u institucijski ili drugi pouzdani repozitorij koji podržava FAIR i CARE načela.

6. Otvoreno upravljanje istraživačkim softverom i digitalnim resursima

Veleučilište potiče pohranu, dokumentiranje i dostupnost istraživačkog softvera i drugih alata u okviru javno financiranih istraživanja.

7. Edukacija i razvoj kompetencija za otvorenu znanost

Dionici znanstvene i nastavne djelatnosti potiču se na sudjelovanje u edukacijama, radionicama i seminarima o otvorenoj znanosti, autorskim pravima, licenciranju, upravljanju istraživačkim podacima i korištenju repozitorija.

8. Suradnja i uključivanje društvenih dionika

Veleučilište sudjeluje u nacionalnim i međunarodnim inicijativama, projektima i partnerstvima povezanim s otvorenom znanosti te potiče uključivanje javnosti i drugih dionika kroz aktivnosti otvorene suradnje.

9. Praćenje provedbe i vrednovanje otvorene znanosti

Provedba Politike prati se na godišnjoj razini i prema potrebi revidira. Veleučilište će, ovisno o rezultatima i razvoju sustava vrednovanja, razmotriti uključivanje pokazatelja otvorene znanosti, poput otvorenog pristupa publikacijama, dijeljenja istraživačkih podataka i razvoja otvorenih obrazovnih resursa, u postupke vrednovanja i napredovanja nastavnika te izbora vanjskih suradnika. Politika će se vrednovati kroz godišnja izvješća odnosno kroz provođenje internog audita na Veleučilištu.

Veleučilište osigurava da se provedba ove Politike odvija u skladu s važećim propisima Republike Hrvatske i Europske unije koji uređuju zaštitu osobnih podataka, informacijsku sigurnost, službene podatke, autorska i srodna prava, istraživačku etiku te druga područja relevantna za otvorenu znanost.

Veleučilište će uspostaviti sustav praćenja provedbe Politike otvorene znanosti kroz redovito izvještavanje o dostupnosti publikacija i istraživačkih podataka u otvorenom pristupu, provedenim edukacijama te sudjelovanju u projektima i inicijativama otvorene znanosti. Na temelju rezultata praćenja i razvoja nacionalnih i međunarodnih smjernica, Politika će se prema potrebi revidirati i unaprijeđivati.

DEKAN
izv. prof. dr. sc. Ante Orlović, prof. struč. stud.

